

E L L I N O R A U G U S T I N I
EXAMENSRAPPORT 2013 KERAMIKKONST HÖGSKOLAN FÖR DESIGN OCH KONSTHANTVERK

Martin, Andy, Söder, Petter och Martin

Sammanfattning

Med skulpturer i lera vill jag starta en diskussion om hur vi ser på intim närhet mellan män i en bastuklubbsmiljö.

Nyckelord

Bastuklubb, Sexualitet, intimitet och konst.

Tack!

Dan Tommi Hildén,
Erik Augustini Ternstedt, Martin Augustini,
Lisa Andersson, Jenny Sedin,
Mia E Göransson, David Carlsson,
Renata Francescon

I N N E H Å L L S F Ö R T E C K N I N G

Inledning	4
Bakgrund	6
syfte,problemformulering	6
Arbetsprocessen	6-8
Metod,material	8-17
Resultat	18
Diskussion,reflektion	18
källor	23

I N L E D N I N G

Tidigare har jag intresserat mig för frågor om sexualitet och identitet i mitt skapande. Jag har jobbat med skulpturer i form av kroppsdelar. Fokuset har legat på det kvinnliga könsorganet och kvinnokroppen, men mina idéer har handlat om människan och om hur och varför vi väljer att sexuellt ladda och ibland även objektifiera vissa kroppsdelar. Människokroppen i den kommersiella kulturen för med sig ideal och den har jag velat problematisera med min konst. I mitt examensarbete tar jag avstamp i fenomenet bastuklubbar, eller gay saunas och jag vill undersöka den sexualitet och närhet som finns där, och hur vi ställer oss till den idag. Mitt intryck är att det i samhället finns fördomar, förväntningar och kanske även ideal om bastuklubbar och de möten som sker där. Med leran som mitt material har jag byggt skulpturer av män i naturlig storlek.

Män som möts.

Martin, Andy, Söder, Petter och Martin

Nyfikna och nervösa, upprymda och uppspelta, fnittriga och försiktiga och förväntansfulla.

Kåta och sprängfyllda med känslor.

De har sökt sig hit. De möts, de utbyter blickar, de utbyter beröring. De utbyter saliv. De delar känslor.

Doften av den nakna kroppen bredvid.

B A K G R U N D

Bastuklubbar eller gay saunas är en lokal dit män går för att mötas och ha sex, lokalen är oftast utrustad med en bastu och dusch, bås med videovisningar, en lounge-del med förfriskningar, en del med sängar eller britsar i separata rum där man kan vara mer privat. Ordet bastuklubb myntades i samband med lagändringen 1987, innan dess kallades de för gaysaunas.(1)

Samhällets syn på homosexuella män försämrades under mitten av 80-talet i samband med det globala utbrottet av HIV och bastuklubbar förbjöds i Sverige. Inför lagen emot dem beskrevs bastuklubbarna såhär i Nya Norrlands tidning ”Det är en fullständigt känslolös, trist och plastig miljö. Här förekommer sexuellt umgänge totalt utan känslor. Man växlar inte ett ord. Ibland ser man inte ens varandra. Allt sker genom ett hål i väggen.” (2)

Även om samhällets rädsla för homosexuella yttringar kanske inte kan mäta sig med 80-talets finns det fortfarande några som upplever manlig närhet och i synnerhet homosexualitet som direkt provocerande.(3)

SYFTE, PROBLEMFÖRMULERING

Genom att beskriva mötena på bastuklubben som känslolösa avhumaniserar människorna som går dit, deras handlingar blir då lättare att ogilla och går att avfärda som onormala. Inför mitt arbete har jag haft dessa frågor med mig: Varför finns det ett behov av denna beskrivning? Varför skulle de här mötena vara mindre känslolösa än andra intima möten? För att undersöka dessa frågor har jag valt att bygga upp ett ögonblick ur en bastuklubb. Gestaltningen är fiktiv och bygger på mina egna föreställningar om hur det kan se ut på en bastuklubb och bilder och texter i ämnet.

A R B E T S P R O C E S S E N

Jag är fascinerad av människokroppen och kroppsspråket som uttrycksmedel. När jag får idéer så ser jag ofta situationer där människor i olika ställningar skapar stämningar och frågeställningar. Eftersom att en del av projektet är att problematisera känslor valde jag att arbeta med människoliknande skulpturer där känslorna framkommer tydligt. Mer abstrakta skulpturer hade riskerat att bli mer otydliga. För att få inspiration till anatomin och känslouttryckarna arbetade jag till en början med förlagor. Jag arrangerade en photo shoot med sex män i en provisorisk bastumiljö uppbyggd av lastpallar där jag kunde prova olika positioner och ställningar. Fotografierna har jag sedan haft som inspiration till mina skulpturer.

Från början eftersträvade jag en anatomisk korrekthet men kom sedan fram till att den inte tillförde projektet någonting. Jag har istället valt att förstärka mina skulpturers individuella uttryck och frångå förlagorna till viss del. De kändes lite för lika varandra, och jag ville belysa mångfalden av människor som borde kunna mötas på en bastuklubb. För att lösa ett skulpturtekniskt problem valde jag att kapa delar av kroppen som jag fann ointressant för berättelsen. Skulpturens armar skyldes helt enkelt för mycket av kropparna. Jag valde att ta bort dem och upptäckte en spännande effekt. Skulpturens transportsträckor kunde jag utelämna för betraktaren att fylla i själv, och det blir tydligt att detta är min bild och min gestaltning av hur det kan se ut på en bastuklubb.

M E T O D , M A T E R I A L

Chamotterad Lergodslera var det material jag valde att jobba med, det är både billigast och enkelt att bygga stort med. För att öka hållfastheten har jag blandat i sågspån. Skulpturerna är ringlade och sedan bearbetade jag ytan med diverse verktyg. Jag provade också att göra en skulptur i frigolit som jag sedan täckte med gips, men upptäckte snart att det inte gick snabbare än med ringeltekniken utan snarare tvärtom. Tekniska problem och fysisk styrka sinkade skulpturen (det krävdes minst två man att flytta den!). För att inte tappa min inspiration och drivkraft lämnade jag gipsskulpturen åt sidan och fortsatte med leran. Gipstekniken vill jag absolut prova igen, när jag har mer tid och plats att experimentera.

Teckning av Tom Of Finland

F Ä R G

Från början var min plan att glasera skulpturerna med en engobe med frita i så den skulle smälta ut och bli sidenmatt, ett försök att likna hudfärg, men eftersom jag valde att frångå det naturliga med att jag kapade kroppsdelar från dem kändes det också naturligt att frångå hudfärg. Färg symboliserar känslor för mig, mina skulpturer är stilla sittande och lugna. Med färgen vill jag gestalta vad som händer i kroppen när beröring sker. Mimiken signalerar lugn men inuti sker en explosion av känslor.

Ett alternativ hade varit att utforska och prova glasymöjligheterna men tiden räckte inte riktigt till. Det är att inte säkert att jag inte skulle använt sprayfärg i alla fall, jag tilltalas av den färgskala som jag kan välja mellan och den plastiga yta som sprayfärgen skapar. Direktheten i att man sprayar och sen är det klart är också något som jag upplever som positivt.

För att mina skulpturer skulle höra ihop valde jag att använda mig av samma färg men olika nyanser. Lila, orange och rosa är den färgskala jag valde att jobba med. Orange och rosa är båda färger som är väldigt starka och förmedlar känslor som bland annat kärlek, ömhet, kåthet, nervositet, och för att skapa en dynamik i gestaltningen valde jag även att jobba med lila färg som är lite svalare som symboliserar känslor som bland annat lugn, avslappnande, avund. För att få förstärka bastukänslan doppade jag handdukar i gips som jag sedan hängde på skulpturerna.

Att ögonen var naturalistiska kändes viktigt, jag har sett flera som löser ögon i skulpturer med att göra hål, så att illusionen av ett öga skapas om man står en bit ifrån, men när man går nära så är där bara ett hål. Detta är ett sätt som jag inte tilltalas av, jag ville att mina skulpturer skulle få ett mer levande intryck. Jag provade att glasera ögon på den första skulpturen jag brände och sedan har jag målat ögonen med akrylfärg och sedan lackat med klarlack på resten av skulpturerna.

Lastpallarna är en kuliss som jag sparar från photo shooten. Den är i linje med råheten från materialvalet och ytskiktbehandlingen med sprayfärg.

R E S U L T A T

Fyra skulpturer som gestaltar ett intimt möte mellan fem män. Min ursprungliga tanke var att jag ville sträva mot det realistiska, att jag skulle jobba med anatomisk korrekta män, hudfärg och en riktig bastukulis, Men under arbetets gång har jag mer och mer skalat bort det realistiska och försökt att hitta mitt egna uttryck, där skulpturerna kan stå för sig själva som en konstinstallation där konceptet och frågeställningarna har den centrala rollen. Fokus för mig har varit att få fram känslor mellan skulpturerna som betraktaren ska kunna tolka. Att förmedla känslor med både färg och metodens råhet blev därför viktigare än att vara anatomiskt korrekt.

D I S K U S S I O N / R E F L E K T I O N

Det färdiga resultatet verkar absolut ge avtryck på betraktaren. Under opponeringen blev det väldigt tydligt att verket provocerade fram en diskussion som både kom att handla om manliga möten på en bastuklubb och flyktiga sexuella möten. Mitt intryck är att vissa människors föreställning om bastuklubbar visst kan beskrivas av artikeln i Nya Norrlands tidning. Man verkar uppfatta bastuklubben som en plats där flyktiga sexuella kontakter utbyts och de eventuella känslorna som är inblandade ses som antingen förkastliga eller i alla fall moraliskt problematiska. Bastuklubben innebär bara sex och bastuklubben uppfattas som provocerande av just den anledningen. På det sättet så uppfattades verket provocerande eftersom att det inte är ”bara sex” och inte infriar

de förväntningarna. Vissa betraktare verkade inte känna igen sin egen föreställning om bastuklubben i verket, och detta verkade vara något man upplevde negativt. Bastuklubben verkar som fenomen symbolisera den rena kåtheten män

emellan och att till exempel männen i mitt verk inte hade erektion lyftes i samband med en fråga om verket alls gestaltade manlig intimitet. Jag ser det som positivt att verket kunde väcka den diskussionen.

Man kan fråga sig varför det finns ett behov av att beskriva mötena på bastuklubben som känslolösa. Kanske kan det ha att göra med förståelse. I vår kultur verkar det monogama vara det normala, vi har känslor för en person, eller i alla fall för en person i taget. Bastuklubben blir på det här sättet en avvikelse. För att förstå vad som pågår där beskrivs mötena som känslolösa och förminsas till ”bara sex”. Varför dessa möten skulle vara mindre intima än andra möten får inte sin förklaring. Att visa på känslor i en bastuklubbsmiljö blir därför provocerande.

Mitt arbete är också en konstinstallation och som konst så har jag inte fullmakt över den. Betraktaren är fri att tolka verket som de vill. Obehagskänslor och förtryck var tolkningar som framkom under opponeringen, detta framförallt när vi diskuterade de lila skulpturerna, detta var inte alls del av mitt syfte. Jag tycker att det är spännande att arbeta i ett gränsland. Även om jag har en intention med verket är det inte säkert att betraktaren förstår den som jag tänkte den. I samband med detta kan man också fråga sig om verket är politiskt. Fungerar det som ett inlägg i en debatt? För mig är saken klar, jag tror att bastuklubben kan vara en plats för känslofyllda möten, en plats där man kan få leva ut. Samtidigt måste betraktaren få fundera och göra sin egen tolkning av verket.

Att göra skulpturer i naturlig storlek fungerade bra. Det går inte att gå förbi det utan att titta, detta var också något som lyftes på opponeringen. Så även om verket inte kan sägas vara politiskt i den bemärkelsen att det bär på ett svar så ställs i alla fall frågan. Betraktaren tvingas att stanna upp och fundera över en idé.

Källor

- (1) Sagan om bastuklubbslagen, 2002-12-03, Qx, <http://www.qx.se/2214/sagan-om-bastuklubbslagen>
- (2) Nya Norrland, 4 maj 1987, ur Sagan om bastuklubbslagen, <http://www.qx.se/2214/sagan-om-bastuklubbslagen.pub.2002-12-03>
- (3)Pk-ängslet bakom murarna, Stefan Torssell, 2013-03-17, Avpixlat <http://avpixlat.info/2013/03/17/pk-angslet-bakom-murarna/>
- ”Gud vill inte” – kritik mot Sävsjölärares uttalande om homosexuella, 2013-02-12, Höglandsnytt <http://www.hoglandsnytt.se/nyheter/gud-vill-inte-kritik-mot-savsjolarares-uttalande-om-homosexuella/>

Övriga referenser :

Tom of Finland

Sylvia Sleigh ”At The Turkish Bath”

Marina Abramovic

Christian Pontus Andersson

Mats Ek

